

*Світлана Іванівна Стрілець,
д. пед. н., професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти
Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка, вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, Україна*

*Юлія Миколаївна Смолянко,
аспірант кафедри дошкільної та початкової освіти
Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка, вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, Україна*

ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО УСПІШНОГО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАДАЧ

У сучасних умовах специфіка професійної діяльності вимагає від вихователя компетентного мислення, спостережливості, уміння планувати, здійснювати та аналізувати педагогічний процес та свою педагогічну діяльність. Свідченням високого рівня професійної готовності вихователя дошкільного навчального закладу вважається, наскільки компетентно, швидко й ефективно може педагог розв'язувати педагогічні ситуації. Тому майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів під час навчання у вищих навчальних педагогічних закладах потрібно наблизити до його практичної діяльності.

Зазначимо, що у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу перед вихователем майже щодня постають професійно-життєві проблеми та виникають складні педагогічні ситуації, що повинні бути обов'язково передбачені педагогом та не мати гостроконфліктної фази. Вихователю постійно доводиться вирішувати значну кількість педагогічних ситуацій, тому його професійну діяльність можна розглядати як мистецтво розв'язувати педагогічні задачі.

Педагогічні ситуації можуть мати місце в різноманітних педагогічних проявах та під час виконання найрізноманітніших навчально-виховних завдань. Найчастіше вони виникають раптово й нездатність вихователя своєчасно встановити причини виникнення та виявити уміння вирішити їх – все це може призвести до зриву навчально-виховного процесу в ДНЗ.

У зв'язку з вищевикладеними аргументами вважаємо за доцільне в освітньому процесі вищого навчального закладу для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» значну увагу зосередити саме на вивченні аналізу складних педагогічних ситуацій, на вмінні студентів виокремлювати проблеми, що містяться в них, визначати фактори, від яких залежить виникнення проблеми, виділяти педагогічні задачі та ефективно й успішно розв'язувати їх.

Для вирішення зазначеної проблеми на факультеті початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка запроваджений експериментальний спецкурс «Формування професійної культури майбутнього вихователя ДНЗ». З'ясовано, що у студентів виникають труднощі щодо розв'язування педагогічних задач. Тому нами введено до цього курсу окремий розділ «Аналіз педагогічних ситуацій та розв'язання педагогічних задач». У межах експериментального спецкурсу було апробовано структуру розв'язування педагогічних задач за Ю. Кулюткіним для студентів заочної форми навчання спеціальності «Дошкільна освіта».

На наш погляд, провідне місце у формуванні готовності до вирішення педагогічних ситуацій належить аналізу педагогічних задач, що моделюють типові ситуації, які виникають у реальній практиці професійної діяльності вихователя ДНЗ. Доцільність такого підходу визначається двома принциповими положеннями. По-перше, педагогічні задачі виступають як проміжна ланка між педагогічною теорією і безпосередньою практикою роботи в ДНЗ. Добре відомо, що педагогічна підготовка вихователя містить у собі теоретичну та практичну підготовку. При цьому передбачається, що теоретичні знання, які засвоює студент на лекціях і семінарах, повинні застосовуватися пізніше на практиці. Моделювання типових педагогічних ситуацій у процесі підготовки майбутнього вихователя ДНЗ (аналіз ситуацій, проектування способів дії в них, моделювання варіантів їх розв'язання) дозволяє заздалегідь, ще до безпосередньої практики в ДНЗ, перетворювати і

синтезувати знання, отримані при вивченні окремих теоретичних дисциплін і використовувати їх для вирішення практичних завдань.

По-друге, педагогічні задачі за своїм змістом є навчальними задачами. На відміну від реальних проблем, з якими має справу вихователь-практик, навчальні задачі спеціально призначені для навчання студентів, для цілеспрямованого формування окремих умінь і навичок. Цінність навчальних задач-моделей полягає в тому, що під час їхнього вирішення увага студентів фокусується на заздалегідь відібраних і чітко визначених ситуаціях, що спрощує прийняття рішень.

Плідній реалізації курсу «Формування професійної культури майбутнього вихователя ДНЗ» також сприяє співпраця між кафедрою дошкільної та початкової освіти ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка й дошкільним навчальним закладом (ясла-садок) №1 комбінованого типу «Світлячок» Борзнянської міської ради Чернігівської області, м. Борзна, яку було розпочато у 2016 році. Подальша взаємодія передбачає створення експериментальної бази (майданчика) для впровадження науково-методичних розробок викладачів кафедри та студентів, у тому числі під час проведення експериментальної частини кваліфікаційних робіт, враховуючи конкретні потреби вихователів дошкільної ланки. Науковий керівник проекту – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Стрілець С.І.

Обговорюючи найбільш нагальні питання, дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 1 комбінованого типу «Світлячок» м. Борзна поділився своїм досвідом роботи стосовно цього питання. У зв'язку з цим планується видати навчальний посібник «Педагогічні ситуації у дошкільних навчальних закладах», у якому буде у стислій формі систематизовано теоретичні основи підготовки майбутнього вихователя до розв'язання педагогічних задач та запропоновано для практичного вирішення психолого-педагогічні ситуації.